

Realistisch ontwikkelen

Realistisch ontwikkelen

Rome is niet in een dag gebouwd. Dat geldt ook voor hooggekwalificeerd burgerschapsonderwijs. Soms kan het goed zijn om het roer radicaal om te gooien, substantieel uren en middelen vrij te maken, en alles in korte tijd uit de grond te stampen.

Doorgaans is de praktijk weerbarstiger. Daarom is het belangrijk om te waarderen wat er al wordt gedaan. Te inventariseren hoeveel draagkracht er is, in tijd, budget en expertise, en om op basis van die analyse stap voor stap het burgerschapsonderwijs verder te ontwikkelen. En vervolgens weer nieuwe doelen te stellen. Zo'n ontwikkelproces heet ook wel iteratieve, of incrementele verbetering. Als je zulke verbetering zichtbaar blijft maken, kan het bovendien sterk motiverend werken.

'Er kan nu ook van alles, al helemaal in het curriculum voor de onderbouw'

Hans Teunissen is als mede-initiatiefnemer nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling van het burgerschapsonderwijs op De Nassau: 'Nu we een aantal jaren bezig zijn, zie je dat steeds meer leerlingen geïnteresseerd raken in maatschappelijke vraagstukken en politiek'. Hij geeft andere scholen en schoolleiders de volgende tips:

- 1 Doe iets met burgerschap waar je zelf in gelooft. Stel een groots of ambitieus doel, en werk daar vervolgens in stappen naartoe. Wij begonnen De Nassau Academie bijvoorbeeld met het eerste leerjaar, en bouwden dat steeds uit.
- 2 Gun jezelf dat je iets mag leren – niet alles gaat vanaf het eerste moment perfect.
- 3 Bereid je voor op weerstand, die zal er altijd in enige mate zijn. Dat kun je doen door zelf kritisch naar je plannen te kijken, punten van kritiek serieus te nemen, en veel in gesprek te gaan met critici. Vaak zitten er terechte punten onder.
- 4 Durf ruimte te nemen – er kan ook nu van alles, al helemaal in het curriculum voor de onderbouw.
- 5 Goed burgerschapsonderwijs geven is ook een vak. Als het thema echt lastig is, dan moet je leerlingen handvatten of een kader bieden – dat kan niet iedere docent, want daar heb je ook vakinhoudelijke kennis voor nodig. Hetzelfde geldt voor het gesprek begeleiden over wat leerlingen vinden. Docenten geschiedenis, levensbeschouwing en maatschappijleer kunnen andere docenten daarin helpen.